

GLOBALNI DOGOVOR U SRBIJI

- DEKLARACIJA O BORBI PROTIV KORUPCIJE -

Uvodne odredbe

- 1) Globalni dogovor u Srbiji je organizacija koju trenutno čini preko 60 privatnih i javnih kompanija, institucija, organizacija, udruženja, medijskih kuća i drugih pravnih lica.
- 2) Globalni dogovor u Srbiji predstavlja lokalni vid međunarodne organizacije Globalni dogovor, čiji su osnivač Ujedinjene nacije. Pokretači ove inicijative u Srbiji su Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i Narodna banka Srbije.
- 3) Osnovni cilj Globalnog dogovora je usaglašavanje aktivnosti privrednih društava i drugih članova sa deset univerzalnih principa društveno odgovornog poslovanja iz oblasti ljudskih prava, radnih prava, zaštite životne sredine i borbe protiv korupcije. Globalni dogovor nije regulatorni instrument ili obavezujući standard za društveno odgovorno poslovanje, već se oslanja na javnu odgovornost, transparentnost i međusobnu razmenu primera dobre prakse i iskustva u promovisanju deset univerzalnih principa.
- 4) 10. jula 2008. godine, članovi Globalnog dogovora u Srbiji formirali su specijalizovanu Radnu grupu za borbu protiv korupcije. U dosadašnjem delovanju, Radna grupa pokrenula je niz aktivnosti, najviše na polju razmene iskustava i udruživanja snaga radi realizacije zajedničkih ciljeva, kako među članovima Globalnog dogovora u Srbiji, tako i sa eksternim domaćim i inostranim činiocima, kao što su Agencija za borbu protiv korupcije, Uprava za javne nabavke Republike Srbije, Delegacija Evropske unije u Srbiji, Kancelarija Svetske banke u Srbiji, Transparentnost Srbija, Nacionalni odbor međunarodne trgovinske komore Srbija i drugi. Na osnovu dosadašnje analize situacije i mogućih pravaca delovanja, Radna grupa je pristupila formulisanju Deklaracije i drugih akata koje namerava da predloži na usvajanje i realizaciju članovima i sa istima upozna državne organe i institucije.
- 5) Članovi konstatuju, da je u protekloj deceniji učinjeno dosta na kreiranju osnovnog društvenog, političkog i zakonskog okvira u cilju suzbijanja korupcije u Republici Srbiji. U tom smislu, članovi posebno izdvajaju usvajanje Strategije za borbu protiv korupcije i pratećeg Akcionog plana, zatim zakonski okvir –

Zakon o javnim nabavkama, Krivični zakonik Republike Srbije, Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije, kao i brojne zakone o ratifikaciji važnih međunarodnih akata kao što su Konvencija UN o korupciji, Krivičnopravna konvencija o korupciji i Građanskopravna konvencija o korupciji, i drugi.

- 6) Ipak, fenomen korupcije je i dalje prisutan u našem društvu, o čemu govore rezultati svih istraživanja, kako onih koji mere percepciju o korupciji (Transparency International Corruption Perception Index), tako i onih koji mere neposredno iskustvo građana Srbije sa korupcijom (Global Corruption Barometer). Rezultati tih istraživanja svrstavaju Srbiju među zemlje u kojima je korupcija ne samo raširena pojava koja nagrizava društvo, već predstavlja i ozbiljan sistemski problem. Poznate su štetne posledice korupcije na život i rad građana, privrednika i institucija naše države na internom planu, jer njene posledice osećaju svi. Međutim, u javnosti je nedovoljno poznato u kojoj meri se procene rizika korupcije, negativno odražavaju na položaj naše zemlje, i to ne samo na njen rejting i ugled, već i na mogućnost da pristupi programima kvalitetnog ulaganja, razvoja i članstva u važnim međunarodnim telima i institucijama. U ovom kontekstu, jasne su poruke zvaničnika EU da je uspeh u borbi protiv korupcije jedan od osnovnih kriterijuma za prijem u članstvo EU.

Zajednička izjava članova Globalnog dogovora u Srbiji – potpisnika Deklaracije

Imajući u vidu karakter i prisutnost korupcije u našem društvu i njene vrlo štetne posledice kako na poslovanje i aktivnosti članova Globalnog dogovora u Srbiji, tako i na život svih građana Srbije, te na međunarodni položaj Srbije u političkom, ali i ekonomskom smislu, članovi Globalnog dogovora u Srbiji – potpisnici Deklaracije, izjavljuju sledeće:

- 1) Članovi Globalnog dogovora u Srbiji osuđuju svaki oblik korupcije u našem društvu, kao protivzakonitog i društveno krajnje šetnog ponašanja, nezavisno od toga ko je počinilac i koji su mogući razlozi i ciljevi korišćeni kao argumentacija za takvo ponašanje. Članovi Globalnog dogovora u Srbiji Deklaracijom postavljaju borbu protiv korupcije, u granicama svojih resursa i zakonskih mogućnosti, kao jedan od primarnih ciljeva Globalnog dogovora u Srbiji.
- 2) Članovi Globalnog dogovora u Srbiji u potpunosti podržavaju dosadašnje napore institucija Republike Srbije u borbi protiv korupcije u našem društvu. Ovom deklaracijom, članovi Globalnog dogovora u Srbiji svrstavaju se u red

društvenih činilaca, na koje nacionalne institucije i subjekti mogu računati kao na partnere u realizaciji Strategije za borbu protiv korupcije.

- 3) Članovi takođe konstatuju, da rešavanje problema korupcije nije moguće uz pasivnu podršku naporima države i njenih organa, već da zahteva mobilizaciju šireg kruga domaćih i inostranih društvenih činilaca i to kako iz javnog, tako i iz domena privatnog sektora.
- 4) Imajući u vidu sve napred navedeno, članovi izjavljuju da borba protiv korupcije u našoj zemlji postaje jedan od prioriternih ciljeva u realizaciji njihovih programa društveno odgovornog poslovanja. Nijedna kompanija ili subjekt koji se bavi privrednom delatnošću, ne može istinski zagovarati principe društveno odgovornog poslovanja bez vođenja visoko etične i zakonite poslovne politike, koja odbija svako podsticanje i učešće u nezakonitim i neetičkim aktivnostima.
- 5) U skladu s prethodnim stavom, ubuduće će se realizovanje konkretnih mera i aktivnosti na prevenciji korupcije, u okviru realnih mogućnosti članova, a u skladu s postavljenim ciljevima Globalnog dogovora UN u svetu, svrstati u kriterijume za godišnje ocenjivanje uspešnosti na planu društveno odgovornog poslovanja članova u Srbiji. Kao merilo, koristiće se ekspertiza UN u oblasti borbe protiv korupcije (Reporting Guidance on the 10th principle Against Corruption odnosno godišnja anketa UN o korupciji). Generalno se kao smernice preporučuju i aspekti standarda ISO 26000.
- 6) Pored navedenog, članovi Globalnog dogovora u Srbiji izjavljuju da će poštovati ne samo zakonske propise iz oblasti borbe protiv korupcije, sprečavanja sukoba interesa i propise o slobodnoj konkurenciji, već će u svom poslovanju primenjivati i više standarde od onih koji zakonom budu propisani. Ovo se posebno odnosi na zabranu zapošljavanja javnih službenika i nosilaca javnih funkcija, koji su neposredno pre zapošljavanja kod nekog od članova, prilikom vršenja svoje javne funkcije donosili odluke u korist tog člana (primer: dodela ugovora u javnoj nabavci, privatizaciji, ali i donošenje upravnih ili sudskih odluka, i slično). Dokazano kršenje ovog principa koji predstavlja standard po mnogim međunarodnim konvencijama, kao i bilo kog pozitivnog propisa iz oblasti borbe protiv korupcije, zabrane sukoba interesa, propisa o slobodnoj konkurenciji - povlači za sobom isključenje iz članstva Globalnog dogovora u Srbiji.
- 7) Članovi Globalnog dogovora u Srbiji osudiće svaku aktivnost sopstvenih članova, koja je u suprotnosti sa ovde postavljenim ciljevima i ujedno

predstavlja kršenje Ustava i zakona Republike Srbije.

- 8) Članovi su saglasni, da pristupanje Deklaraciji u prvim godinu dana po verifikaciji Skupštine Globalnog dogovora u Srbiji, bude poželjan uslov za članstvo u Globalnom dogovoru u Srbiji. Nakon godinu dana Upravni odbor će na inicijativu Radne grupe razmatrati efekte inicijative sa aspekta daljeg pravca obaveznosti potpisivanja dokumenta od strane svih članova. Godišnje će se raditi analiza aktivnosti članova u pogledu realizovanih i iniciranih aktivnosti u borbi protiv korupcije u prethodnoj godini, kao i samog teksta Deklaracije u cilju unapređenja procesa.
- 9) Upravni odbor Globalnog dogovora u Srbiji, pratiće krivični i drugi postupak sve do okončanja, ukoliko isti bude pokrenut protiv člana u vezi sa mogućim koruptivnim delovanjem. Pomenuto koruptivno delovanje se pre svega odnosi na lica ovlašćena za zastupanje privrednih društava ili drugih članova, iz redova visokog menadžmenta. Upravni odbor Globalnog dogovora donosi odluku o trajnom isključenju člana Globalnog dogovora u Srbiji u slučaju da se u zakonom propisanom postupku protiv člana donese pravosnažna odluka kojim je utvrđeno koruptivno delovanje. Odluka o trajnom isključenju objaviće se javno, sa obrazloženjem.
- 10) Upravni odbor Globalnog dogovora u Srbiji je na sednici održanoj 2.6.2010. utvrio predlog Deklaracije i dostavio Skupštini Globalnog dogovora na usvajanje. Skupština Globalnog dogovora u Srbiji je, na sednici od 2.12.2010. usvojila Deklaraciju. Deklaracija stupa na snagu narednog dana od dana usvajanja. U roku od godinu dana po potpisivanju ove Deklaracije, članovi će preduzeti aktivnosti na usvajanju takvih internih akata i mera, kojima će mogućnost sopstvenog koruptivnog delovanja ili takvog delovanja svojih službenika, zatim svojih podizvođača i podizvođača na projektima za račun javnog sektora, kao i poslovnih partnera, eliminisati ili svesti na najmanju moguću meru. Članovima se preporučuje izrada sopstvenih planova integriteta prema smernicama Agencije za borbu protiv korupcije, a kao konkretizacija opredeljenja izraženog Deklaracijom i kao primer dobre prakse.
- 11) Pri kreiranju ili unapređenju sopstvenih sistema prevencije i kontrole poslovanja, članovi će se rukovoditi najvišim svetskim standardima i aktivnostima institucija iz oblasti borbe protiv korupcije. Godinu dana od potpisivanja Deklaracije, članovi će Radnoj grupi za borbu protiv korupcije podneti izveštaj sa opisom usvojenih akata i preduzetih mera u oblasti borbe protiv korupcije. Podneseni izveštaji moraju nužno sadržati segment o borbi

protiv korupcije - (Princip 10) iz Izveštaja o napretku ili popunjenu godišnju anketu UN na temu borbe protiv korupcije. Preporuka je da članovi od 2011. godine implementiraju najnovije smernice u izveštavanju - Reporting Guidance on the 10th Principle against Corruption.

- 12) Članovi Globalnog dogovora u Srbiji će, putem Radne grupe za borbu protiv korupcije, izraditi i predložiti određen broj akata i mera u cilju prevencije korupcije, na usvajanje i realizaciju državnim organima i institucijama. Očekuje se funkcionalna saradnja sa Agencijom za borbu protiv korupcije Republike Srbije, posebno u delu uspostavljanja planova integriteta u privrednim društvima, problematike zapošljavanja funkcionera iz javnog sektora u privatnom i dr.
- 13) Kao prvi dokument s praktičnim domašajem, Radna grupa uputila je Upravi za javne nabavke, odnosno Vladi Republike Srbije, zvaničan predlog da se iznađu zakonska rešenja kako bi se sporazumi o integritetu uključili u obavezni sastav konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki u Republici Srbiji, okvalifikovanih kao nabavke velike vrednosti.
- 14) U pogledu šireg delovanja na realizaciji ciljeva ove Deklaracije, članovi Globalnog dogovora u Srbiji će, na predlog Radne grupe za borbu protiv korupcije, kreirati i realizovati akcije od šireg društvenog značaja i domašaja, a sa ciljem popularizacije društvene borbe protiv korupcije i uključivanja drugih društvenih činilaca – državnih organa, različitih institucija, udruženja, međunarodnih organizacija i drugih subjekata – u konkretne aktivnosti na planu borbe protiv korupcije u Republici Srbiji, a u saradnji sa ograncima Globalnog dogovora UN u drugim državama. Aktivnosti će se sprovoditi i u širem regionu Balkana i jugoistočne Evrope.

Svojim potpisom, članovi Globalnog dogovora u Srbiji prihvataju ciljeve i izjave ove Deklaracije, kako sledi:

Naziv i sedište potpisnika:

Ime, prezime i funkcija odgovornog-ih lica:

Datum i mesto potpisa:
